

КОМІТЕТ З ЯКОСТІ АКАДЕМІЧНИХ СТАНДАРТІВ

АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ

МОНІТОРИНГ ОБІЗНАНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ОСВІТИ 2025/2026

I. Загальна характеристика опитування

Мета моніторингу: з'ясувати рівень обізнаності учасників освітнього процесу про академічну доброчесність та якість освіти (відповідно до Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту») та виявити «слабкі» моменти для проведення відповідної інформаційно-роз'яснювальної роботи.

Анкета, за допомогою якої проводилось опитування, складалась з питань, які присвячені обізнаності щодо: поняття академічної доброчесності та видів її порушень; наслідків за порушення академічної доброчесності здобувачами та фактів порушень; діяльності Комісії з питань академічної доброчесності та етики і процедури звернення до неї; програмного забезпечення, яке використовується в Університеті для виявлення академічного плагіату; доречності перевірки робіт здобувачів на наявність академічного плагіату та боротьби з порушеннями академічної доброчесності; інформування здобувачів про процедуру дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками; участі у заходах для популяризації академічної доброчесності; інформування здобувачів про мету дисципліни, політику та критерії оцінювання; надання зворотного зв'язку за результатами контрольних заходів; моніторингу фактичного навчального навантаження здобувачів.

В опитуванні взяли участь 275 здобувачів наступних ОП: Право; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Туризм; Готельно-ресторанна справа; Комп'ютерні науки; Філологія. Переклад (англійська); Філологія. Переклад (англійська). Аудіовізуальний переклад/Фаховий переклад; Філологія. Мова та література (англійська); Мова та література (англійська). Мас-медіа технології; Мова та література (англійська). Медіакомунікації в міжнародних відносинах; Міжнародні економічні відносини; Міжнародні економічні відносини (англ.); Міжнародний менеджмент (валідована програма Університетом Уельсу Трініті Сент Девід, Велика Британія); Менеджмент; Сіті-менеджмент; Фінанси, банківська справа

та страхування; Маркетинг; Маркетинг (англ.); Реклама і бізнес комунікації; Психологія; Консультування та реабілітаційна робота; Консультування та корекційно-розвивальна робота; Психосоціальна допомога та реабілітація; Соціально-педагогічна діяльність; Управління навчальним закладом; Педагогіка вищої школи; Професійна освіта.

Розподіл здобувачів – учасників опитування за освітніми ступенями представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Розподіл здобувачів вищої освіти учасників опитування за освітніми ступенями у 2025/2026 н.р.

Освітній ступінь	Частка
Бакалавр	53,1%
Магістр	39,3%
Доктор філософії	7,6%

Розподіл здобувачів – учасників опитування за роками навчання представлено у таблиці 2.

Таблиця 2

Розподіл здобувачів вищої освіти учасників опитування за роками навчання у 2025/2026 н.р.

Рік навчання	Частка
Перший	32,0%
Другий	41,4%
Третій	9,5%
Четвертий	17,1%

В опитуванні взяли участь здобувачі вищої освіти, які представляють усі форми навчання: очна (денна), очна (вечірня) та заочна, дистанційна (табл. 3).

Таблиця 3

Розподіл здобувачів, які взяли участь в опитуванні за формами навчання

Форма навчання	Відсоток від загальної кількості учасників
очна (денна)	74,2 %
очна (вечірня)	6,5 %
заочна	6,9 %
дистанційна	12,4 %

II. Аналіз результатів за блоками питань

Відповіді респондентів за наступними питаннями розподілились наступним чином:

Чи знайомі Ви з поняттям «академічна доброчесність»?

- так – 87,3%
- ні – 4,0%
- частково – 8,7%

Отже, переважна більшість здобувачів знайома з поняттям академічної доброчесності, що свідчить про достатній рівень інформування студентів. Проте окремі респонденти потребують додаткових роз'яснень щодо змісту та принципів академічної доброчесності.

Які види порушень, на Вашу думку, відносяться до академічної недоброчесності (оберіть із переліку)?

- академічний плагіат – 88%
- самоплагіат – 37%
- фабрикація – 52%
- фальсифікація – 67,6%
- списування – 74,5%
- обман – 71,6%
- хабарництво – 63,6%
- необ'єктивне оцінювання – 52%
- несанкціонована співпраця – 0
- академічне шахрайство – 69,1%
- корупція – 54,5%
- конфлікт інтересів – 20%
- подарунок викладачу – 19,6%
- жоден із вказаних видів порушень не відноситься – 1,8%
- Інше: все – 0,4%

Найкраще студенти ідентифікують традиційні порушення (академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію та списування), тоді як нові форми недоброчесної поведінки, пов'язані з використанням штучного інтелекту, потребують додаткового роз'яснення.

Чи відомо Вам про наслідки порушень академічної доброчесності, передбачені для здобувачів вищої освіти в Університеті?

- так – 62,6%
- ні – 16,1%
- частково – 21,2%

Більшість опитаних знають про можливі наслідки порушення академічної доброчесності. Разом із тим 21,2% респондентів зазначили лише часткову обізнаність, що свідчить про необхідність подальшого інформування.

Чи інформують Вас викладачі про процедуру дотримання академічної доброчесності під час навчання в Університеті?

- так – 81,5%
- ні – 3,3%
- частково – 15,3%

У який спосіб викладачі інформують Вас про процедуру дотримання академічної доброчесності (можна обрати декілька варіантів):

- через політику курсу у силабусі – 64%
- роз'яснюють на початку вивчення дисципліни – 69,1%
- роз'яснюють перед виконанням завдання – 39,7%
- роз'яснюють регулярно під час навчання – 44,1%

Результати демонструють високий рівень поінформованості студентів щодо процедур дотримання академічної доброчесності в Університеті. Це свідчить про ефективність існуючих механізмів комунікації.

Чи ознайомлені Ви з нормативними документами, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в Університеті?

- так – 57,1%
- ні – 19%
- частково – 23,8%

Більшість здобувачів підтвердили ознайомлення з документами, що регулюють питання академічної доброчесності. Це свідчить про належну організацію інформаційної роботи в Університеті.

Чи відомі Вам випадки нечесної поведінки з-поміж Ваших одногрупників / однокурсників?

- так – 74,5%
- ні – 11,3%
- важко відповісти – 14,2%

Значна частина (11,3%) студентів зазначила, що стикалася з проявами нечесної поведінки серед одногрупників. Це свідчить про необхідність подальшого формування культури академічної доброчесності та нетерпимості до порушень.

Чи знаєте Ви про Комісію з питань академічної доброчесності та етики, яка створена і функціонує в Університеті?

- так – 41,8%
- ні – 35,6%
- частково – 22,5%

Більшість опитаних знає або частково знає про Комісію, отже розуміє її значення для забезпечення академічної доброчесності в Університеті.

Чи відома Вам процедура звернення до Комісії з питань академічної доброчесності та етики у разі виявлення факту порушення академічної доброчесності чи підозри в застосуванні неетичної практики в освітній,

науковій чи іншій діяльності будь-кого з учасників освітнього процесу в Університеті?

- так – 32%
- ні – 41,1%
- частково – 26,9%

Лише незначна частина студентів знає процедуру звернення до Комісії. Це може свідчити як про відсутність конфліктних ситуацій, так і про недостатню поінформованість щодо механізму звернення.

Чи відомо Вам про використання в Університеті програмного забезпечення (сервісу Strikeplagiarism, "Anti-Plagiarism") для виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах здобувачів?

- так – 61,8%
- ні – 23%
- частково – 14,9%

Більшість здобувачів знають про використання в Університеті програм перевірки на плагіат. Це формує відповідальне ставлення до самостійності виконання навчальних робіт.

Чи вважаєте Ви доречним перевіряти усі роботи здобувачів на наявність академічного плагіату?

Найчастіше перевірки підлягають кваліфікаційні роботи та наукові статті. Разом із тим доцільно продовжувати практику перевірки інших видів письмових робіт. Результати представлено в табл. 4

Таблиця 4.

Доречність перевірки робіт на наявність академічного плагіату

№ п/п	Роботи здобувачів	Відповіді «так»		Відповіді «ні»	
		Кількість отриманих відповідей	Відсоток	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Кваліфікаційна робота	245	89,0	30	11,0
2.	Курсова робота	217	79,0	58	21,0
3.	Реферати	122	44,3	153	55,7
4.	Наукові статті, тези	212	77,1	63	22,9

Як часто протягом цього семестру Ви обговорювали з викладачем такі питання?

Більшість студентів часто або дуже часто обговорювали вимоги до дотримання академічної доброчесності з викладачами (табл. 5), що свідчить про загалом сприятливе академічне середовище.

Таблиця 5.

Частота обговорення з викладачем питань етики та/або академічної доброчесності

№	Зміст питання	Дуже часто	Часто	Рідко	Дуже рідко	Важко відповісти
		%	%	%	%	%
1.	Вимоги до письмових робіт на курсі	36,7	49,8	0,1	2,2	3,2
2.	Етика та/або академічна доброчесність	22,9	42,9	19,6	9,1	5,5
3.	Плагіат, списування та або інші порушення	26,9	42,9	21,0	4,3	4,7,1
4.	Правила цитування запозичення текстів та правила посилання на використану літературу	29,5	45,1	13,8	5,5	6,2
5.	Санкції за плагіат, списування та інші порушення	22,5	32,0	22,2	10,2	9,5

Чи доводилося Вам слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?

- Так – 64%
- Ні – 35,3%
- Інше – 0,4%

Значна частина респондентів зазначає, що не бере участі в заходах щодо академічної доброчесності. Це підтверджує поступове формування культури доброчесної поведінки.

Що, зазвичай, роблять викладачі, якщо?

За результатами опитування здобувачів вищої освіти щодо дій науково-педагогічних працівників у разі порушень здобувачем правил академічної доброчесності найбільш поширеною практикою є, на їх думку, анулювання письмової роботи здобувача (табл. 6).

Таблиця 6

**Дії науково-педагогічних працівників у разі порушень здобувачем
правил академічної доброчесності
(за результатами опитування здобувачів вищої освіти)**

Що, зазвичай, роблять викладачі, якщо ...?	Усне зауваження	Знижують бали	Анулюють роботу	Ігнорують / не звертають уваги	Важко сказати
Здобувач/ка допомагає іншому здобувачу/ці під час екзамену (дії викладача по відношенню до здобувача/ки, який допомагає	99	42	53	3	78
Здобувач/ка здав чужу письмову роботу від свого імені	8	27	158	2	80
Здобувач/ка здав чужу курсову роботу від свого імені	9	17	166	2	81
Здобувач/ка списує в іншого здобувача/ки письмової роботи	53	76	76	6	64
У письмовій (дипломній, курсовій) роботі студента/-ки виявлений плагіат	18	56	119	4	78

***Чи маєте Ви доступ до силабусів (тематичних планів курсів)?
Оберіть усі потрібні варіанти.***

- Так, можу завантажити онлайн – 83,6%
- Так, викладач/-ка надсилає на e-mail – 20%
- Так, викладач/-ка надає його на прохання – 13,5%
- Так, його надсилає кафедра – 11,6%
- Не було силабусу – 1,8%
- Інше (вказіть) – 1,6%

Студенти переважно задоволені доступом до навчальних ресурсів та інформаційного забезпечення освітнього процесу.

Оцініть як часто Вам доводилося зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 - взагалі не доводилось, 5 - дуже часто).

- 1 – 44,4%
- 2 – 25,5%
- 3 – 20,7%
- 4 – 6,9%
- 5 – 2,5%

Опитування показує, що більшість студентів рідко стикаються з повторенням тем між дисциплінами: найчастіше обирали оцінку 1 (44,4%) і 2 (25,5%), тоді як високі значення (4–5) є поодинокими. Це може свідчити про відносно добру узгодженість змісту курсів.

Як Ви обираєте вибіркові навчальні дисципліни?

- Обираю самостійно – 87,3%
- Обираємо групою – 4,0%
- За нас обирає кафедра – 4,0%
- Взагалі не маю такої можливості – 1,5%
- Інше (вказіть) – 3,2%

Щодо вибору вибіркових дисциплін, переважна більшість респондентів (87,3%) обирає їх самостійно, що вказує на високий рівень автономії студентів. Колективний або адміністративний вплив є мінімальним, а випадки відсутності вибору — поодинокі.

Оцініть наскільки зрозумілими є критерії оцінювання письмових робіт на дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі незрозумілі, 5 – абсолютно зрозумілі).

- 1 – 0,7%
- 2 – 2,9%
- 3 – 12,0%
- 4 – 31,6%
- 5 – 52,7%

Переважна більшість респондентів (84,3%) вважає систему оцінювання справедливою та прозорою, що є важливим показником якості освітнього процесу.

Чи доводилося Вам звертатися до викладачів з проханням про надання критеріїв оцінювання або більш вичерпне їх пояснення?

- Так, отримав/-ла вичерпну відповідь- 45,1%
- Так, але пояснення критеріїв не отримав/-ла – 4,4%
- Ні – 50,5%

Чому не доводилося звертатися до викладачів з проханням про надання критеріїв оцінювання або більш вичерпне їх пояснення? Оберіть усі потрібні варіанти.

- Не було потреби, все було зрозуміло – 85%
- Було складно зв'язатись з викладачем/-кою – 3,9%
- Викладач/-ка неохоче йшов на комунікацію – 3,9%
- Не довіряв/-ла об'єктивності викладача/-ки – 1,2%
- Сумнівався/-лася у компетентності викладача/-ки – 0,8%
- Інше – 5,2%

Чи доводилося Вам звертатися до викладачів з проханням надати відгук на Вашу роботу?

- Так, отримав/-ла вичерпну відповідь – 46,9%
- Так, але відгуку не отримав/-ла – 2,5%
- Ні – 50,5%

Загалом результати свідчать про відносно добру якість комунікації між викладачами та студентами: майже половина респондентів отримує вичерпні відповіді щодо критеріїв оцінювання (45,1%) і відгуків на роботи (46,9%), а ще близько половини не звертаються через відсутність потреби або зрозумілості інформації. Це може вказувати на достатній рівень прозорості навчального процесу.

Чому Вам не доводилося звертатися до викладачів з проханням надати відгук на Вашу роботу? Оберіть усі потрібні варіанти.

- Викладач/-ка завжди дає відгук з власної ініціативи – 75,9%
- Було складно зв'язатись з викладачем/-кою – 4,4%
- Викладач/-ка неохоче йшов на комунікацію – 3,2%
- Сумнівався/-лася у компетентності викладача/-ки – 0,8%
- Мені не цікавий відгук викладача/-ки – 8,4%
- Інше – 7,3

Механізми зворотного зв'язку загалом функціонують, хоча не ідеально: частина студентів все ж не отримує повних пояснень або відгуків. Водночас основні бар'єри є не системними, а радше ситуативними.

Наскільки поширеною є можливість отримати додаткові бали за виконання додаткових завдань в межах курсу?

- Дуже поширена – 26,2%
- Скоріше поширена – 50,2%
- Скоріше відсутня – 9,5%
- Відсутня – 1,5%
- Важко відповісти – 11,3%
- Інше (будь ласка, уточніть) – 1,3

Можливість отримання додаткових балів у більшості випадків оцінюється як поширена (76,4% у сумі двох позитивних варіантів), що може позитивно впливати на мотивацію студентів.

Чи доводилося Вам за весь період навчання скласти скаргу викладачеві/адміністрації у зв'язку з незадоволеністю освітнім процесом?

- Так – 5,8%
- Ні – 92%
- Інше – 2,2%

Оцініть наскільки, на вашу думку, дієвим є механізм подачі скарги щодо незадоволеності освітнім процесом у вашому університеті (на шкалі від 1 до 5, де 1 - зовсім не дієвий, 5 – дуже дієвий).

- 1 – 2,5%
- 2 – 4,7%
- 3 – 38,2%
- 4 – 24,0%
- 5 – 30,5%

Скарги подаються дуже рідко (лише 5,8%), але оцінка ефективності цього механізму є змішаною: найбільша частка відповідей припадає на середні та високі значення (3–5), що свідчить про потенційну, але не повністю реалізовану дієвість системи.

Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?

- Вкрай надмірне – 4,7%
- Скоріше надмірне – 26,9%
- Помірне – 61,5%
- Скоріше мізерне – 4%
- Мізерне – 0,4%
- Важко відповісти – 4,7%

Навчальне навантаження переважно сприймається як помірне (61,5%), що вказує на загальний баланс, хоча майже третина студентів відчуває його як надмірне.

Чи поєднуєте Ви навчання з роботою?

- Так, працюю з частковою зайнятістю – 28,7%
- Так, працюю з повною зайнятістю – 29,1%
- Зараз не працюю, але працював/-ла раніше – 15,6%
- Ні, не працюю і не працював/-ла раніше – 25,1%
- Інше – 1,5%

Як часто у Вашій роботі Вам стають/ставали в нагоді навички та знання, здобуті під час навчання?

- Завжди – 21,5%
- Часто – 44,4%
- Рідко – 16%
- Ніколи – 7,3%
- Важко відповісти – 10,9%

Важливо також, що майже 60% студентів поєднують навчання з роботою, і для більшості з них здобуті знання часто або завжди використовуються на практиці (65,9%), що підкреслює практичну цінність освіти.

Узагальнюючи отримані результати, можна констатувати, що обізнаність здобувачів про академічну доброчесність та якість знаходиться на високому рівні.

За результатами опитування здобувачів освіти рекомендувати кафедрам, гарантам освітніх програм та структурним підрозділам Університету здійснити заходи щодо:

1. Посилити інформаційно-роз'яснювальну роботу щодо академічної доброчесності.

1.1. Проводити щорічні тренінги для студентів і викладачів;

1.2. Розмістити на Moodle окремий модуль з академічної доброчесності;

1.3. Щосеместрово нагадувати правила академічної доброчесності на перших заняттях.

2. Підвищити обізнаність студентів про відповідальність за порушення академічної доброчесності.

2.1. Ознайомлювати здобувачів з прикладами типових порушень та санкцій;

2.2. Ознайомлювати студентів із діяльністю Комісії з академічної доброчесності.

3. Удосконалити систему контролю академічної доброчесності письмових робіт.

3.1. Запровадити вибіркові усні захисти письмових робіт;

3.2. Проводити роз'яснювальну роботу серед студентів і викладачів щодо допустимого використання інструментів штучного інтелекту.

4. Підвищити прозорість та об'єктивність оцінювання результатів навчання.

4.1. Оприлюднювати критерії оцінювання на початку семестру;

4.2. Посилити зворотний зв'язок щодо отриманих балів;

Голова Комітету з якості
академічних стандартів

Ганна МИТРОФАНОВА